

**T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş. VE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNCE
TARIMSAL ÜRETİME DAİR DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM VE İŞLETME
KREDİSİ KULLANDIRILMASINA İLİŞKİN
UYGULAMA ESASLARI TEBLİĞİ
(TEBLİĞ NO: 2020/4)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ, 2/1/2020 tarihli ve 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar kapsamında, 1/1/2020- **(Değişik ibare:RG-15/9/2022-31954)** 31/12/2023 yılları arasında (bu tarihler dahil) T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince kullanılacak yatırım ve işletme kredileri ile ilgili teknik esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 2/1/2020 tarihli ve 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanım ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Arazi: Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, halihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönüştürülebilen arazileri,

b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

c) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünü,

ç) Barç: Taşıma kapasitesi yaklaşık olarak 30-500 ton arası olan altı düz, az su çeken, geniş karinalı, itilerek veya yedeklenerek sevk edilen makinesiz deniz araçlarını,

d) Bir nolu damızlık ünitesi: Araştırma kuruluşları veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından ıslahçı materyalinden özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan, virüsten ari ön temel sınıfta üretim materyali elde edilen bitkileri,

e) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi ya da yetiştirme devresi tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,

f) Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS): Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçilerin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanını,

g) Damızlık: Irkına, tipine ve verimine özgü özellikleri gösteren vasıflı hayvanları,

ğ) Damızlık belgesi: 5/12/2011 tarihli ve 28133 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hayvanlarda Soy Kütüğü ve Ön Soy Kütüğü Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında, ana ve babası bilinen ve kayıt sisteminde kayıtlı damızlık hayvanlara verilen belgeyi,

h) Damızlık düve işletmesi: Damızlık sığır işletmelerine gebe düve tedariki amacıyla kurulmuş/kurulacak, kredi kapsamında doğum ve sağıma ilişkin sabit yatırımları içermeyen ve sadece damızlık düve yetiştiriciliği yapılan, Bakanlıkça tescil edilmiş işletmeleri,

ı) Damızlık işletmesi: Damızlık hayvanların yetiştirildiği, Bakanlıkça tescil edilmiş işletmeleri,

i) Damızlık kanatlı: Yumurta veya et üretiminde kullanılacak civcivlerin üretimi için geliştirilmiş sürüyü oluşturan kanatlıları,

j) Damızlık kanatlı işletmesi: Damızlık ticari üretim veya damızlık araştırma amacı ile kurulmuş, Bakanlıktan damızlık izni veya faaliyet onay belgesi almış, üretime yönelik damızlık veya ticari civciv ve/veya kuluçkalık yumurta üreten işletmeleri,

k) E-ıslah: Islah amacıyla sığır cinsi hayvanların soy kütüğü ve verimlerine ilişkin kayıtların tutulduğu, izlendiği, raporlandığı kayıt sistemini,

l) Elektronik Ürün Senedi (ELÜS): Lisanslı depo işletmeleri tarafından 12/11/2011 tarihli ve 28110 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektronik Ürün Senedi Yönetmeliği kapsamında elektronik kayıt kurallarına uygun olarak oluşturulan elektronik kaydı,

m) Fidan: Anaç, çöğür, yoz veya çelik üzerine aşılama veya doğrudan eşeysiz vejetatif yollarla çelik, daldırma, doku kültürü yöntemleri ile üretilen aşılı ve aşısız meyve, asma fidanlarını,

n) Fide: Özel olarak hazırlanmış ortamlarda belli bir büyüklüğe kadar geliştirilmiş, canlı ve yapraklı tek yıllık sebze ve çilek bitkisini,

o) Gübre yönetimi: Hayvansal gübrenin çevreye olan olumsuz etkilerinin azaltılması ve bitki besin maddesi olarak kullanılması amacıyla elde edilme, uygun depolama, işleme ve araziye uygulama koşullarının belirlenmesi ve uygulanması sürecini,

ö) Hastalıktan ari işletme: Koruyucu tedbirlerin alınarak işletmedeki hayvanların sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıkları yönünden ari olduğunun onaylandığı işletmeyi,

p) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** HBS: Bakanlık tarafından oluşturulan Hayvan Bilgi Sistemini,

r) İki nolu damızlık ünitesi: Araştırma kuruluşları veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından bir nolu ünitelerden elde edilen veya yurt dışından ithal edilen ve ön temel kademedede olduğu belgelendirilen üretim materyallerinden veya fidanlardan, özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan virüsten ari temel sınıfında üretim materyali elde edilen bitkileri,

s) İl/ilçe müdürlüğü: Bakanlık il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerini,

ş) İyi tarım uygulamaları (İTU): Tarımsal üretim sisteminin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan karlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemleri,

t) Kapama meyve bahçesi: Arazi üzerinde sadece bir meyve türüne ait ağaçların bulunduğu bahçeyi,

u) Karar: 2/1/2020 tarihli ve 2015 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Kararı,

ü) Kontrol kuruluşu: Organik ürünün/organik girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

v) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu: Organik ürünün/organik girdinin/iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun olarak üretilen ürünün; üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek ve sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

y) Kuluçkahane: Damızlık ve ticari amaçla, kuluçkalık yumurtalardan civciv çıkaran işletmeleri,

z) Küçük işletme: 19/10/2005 tarihli ve 2005/9617 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik hükümlerince küçük işletme olarak tanımlanan ölçüğe sahip işletmeleri,

aa) Lisanslı depo: 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında tarım ürünlerinin sağlıklı koşullarda muhafaza ve ticari amaçla depolanması hizmetlerini sağlayan tesisleri,

bb) Meyve ve asma fidanı sertifikası: Meyve ve asma fidanının anaç ve üzerine aşılama çeşidi belirten ve Bakanlık tarafından görevlendirilmiş sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,

cc) Mikro işletme: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik hükümlerince mikro işletme olarak tanımlanan ölçüğe sahip işletmeleri,

çç) Modern basınçlı sulama: Bitkilerin normal gelişmeleri için gereksinim duydukları su miktarının doğal yağışlarla karşılanamayan kısmının bitki kök bölgesine kapalı borularla belirli bir basınçla ileten; yağmurlama, mikro yağmurlama (mini spring) ve damla sulama yöntemlerini,

dd) Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS): Yetkilendirilmiş kuruluş bilgileri ile organik tarım yapan müteşebbis, arazi, ürün, hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, kontrol ve sertifikasyon bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,

ee) Organik tarım faaliyetleri: Toprak, su, bitki, hayvan ve doğal kaynaklar kullanılarak organik ürün yetiştirilmesi, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma, pazarlama, ithalat, ihracat ile ürünün tüketiciye ulaşıncaya kadar olan diğer işlemlerini,

ff) Ön temel blok: Araştırma kuruluşları veya Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından veya yurt dışından ithal edilen, ıslahçı materyalinden üretilen virüsten ari meristem fide ile özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan, virüsten ari ön temel sınıfta fide elde edilen parseli,

gg) Örtüaltı Kayıt Sistemi (ÖKS): Örtüaltı tarımsal faaliyet yapan gerçek ve tüzel kişilerin, özlük ve örtüaltı tarımsal faaliyetlerine ilişkin bilgilerinin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı veri tabanını,

ğğ) Örtüaltı üretimi: 25/6/2014 tarihli ve 29041 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliği esaslarına göre örtü altında yapılan üretim şeklini,

hh) Özel ağaçlandırma: Gerçek ve tüzel kişilerce; bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, Hazine arazilerinde, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazilerde, gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetindeki arazilerde odun dışı orman ürünü veren türlerle yapılan ve faydalanma hakkı ilgisine ait çalışmaları,

ıı) Özel orman fidanlığı: Hazine ve sahipli arazilerde gerçek ve tüzel kişilerce tesis edilen ağaç, ağaççık ve orman florasına ait tohum ve fidanların üretildiği fidanlıkları,

ii) Sertifikalı blok: Temel bloklardan elde edilen veya yurt dışından ithal edilen, temel sertifikaya sahip olduğu belgelendirilen fideler ile Bakanlıkça yetkilendirilen kuruluşlar tarafından özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan sertifikalı sınıfta fide elde etmek için yapılan parseli,

jj) Sertifikalı fidan: Sertifikalı üretim materyali ile üretilerek, kontrol sonucu sertifikalandırılan fidanı,

kk) Sertifikalı tohumluk: Tescil edilmiş ve üretim izni çeşitlerin tarla ve laboratuvar muayeneleri yapılarak, mevzuattaki standartlarına uygunluğu belirtilen ambalajlanmış, etiketlenmiş ve lüzumu halinde mühürlenmiş tohumlukları,

ll) Sertifikasyon kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış organik ürünü/organik girdiyi kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan hallerde yaptırılacak analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

mm) Standart fidan: Etiketinde belirtilen ismi üreticisi tarafından garanti edilen, menşei sertifikası olmayan damızlıklardan üretilen, kontrol sonucu sertifikalandırılan fidanı,

nn) Stratejik bitkisel üretim: Ekonomik değeri yüksek ve arz açığı olan ürünlere yönelik yapılan üretimi,

oo) Su kaynağı: Sulama suyunun temin edileceği depolama yapıları, pınarlar, göller, akarsular ve sulama kanallarını,

öö) Su ürünleri kuluçkahane belgesi: Kuluçkahanede yavru balık üretimi yapan yetiştiricilere Bakanlıkça verilen geçerli belgeyi,

pp) Su ürünleri ruhsat tezkeresi: Su ürünleri avcılık faaliyetinde bulunacak balıkçı gemilerine, Bakanlıkça düzenlenip verilen belgeyi,

rr) Su ürünleri yetiştiricilik belgesi: Su ürünleri üretim faaliyetinde bulunan yetiştiricilere Bakanlıkça verilen geçerli belgeyi,

ss) Süs bitkisi: Doku kültürü de dâhil olmak üzere farklı yöntemler kullanılarak estetik, fonksiyonel ve ekonomik amaçlarla üretilen/çoğaltılan/büyütülen bitkiyi,

şş) Süs bitkisi üreticisi: 15/5/2009 tarihli ve 27229 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliğinin 15 inci maddesine göre verilen süs bitkisi üretici belgesine sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

tt) Tarımsal amaçlı kooperatifler: Bakanlığın görev alanına giren 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerince kurulan tarımsal amaçlı kooperatifleri,

uu) **(Değişik:RG-26/3/2021-31435)**⁽¹⁾ Tarımsal amaçlı üretici birlikleri: 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamında kurulan ve faaliyet gösteren tarımsal üretici birliklerini ve/veya 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa göre kurulmuş ıslah amaçlı yetiştirici birliklerini,

üü) Tarımsal ürünlerin işlenmesi: Bir tarımsal ürünün fiziksel durumunda ya da görünümünde değişiklik yapılarak yeni bir ürün elde edilmesi faaliyetlerini,

vv) TARSİM: Tarım Sigortaları Havuzunu,

yy) Tekne: Denizlerde ve iç sularda su ürünleri araştırmasında, istihsalinde, naklinde, işlenmesinde kullanılan kayık, sandal, yelkenli, şat, salmavna gibi vasıtalarla buharlı veya motorlu bilumum yüzer vasıtaları,

zz) Temel blok: Araştırma kuruluşları veya Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından ön temel bloklardan elde edilen veya yurt dışından ithal edilen, ön temel kademedeki olduğu belgelendirilen fidelerle, özel korumalı tel seralarda veya izolasyon mesafesine uygun açık alanlarda kurulan virüsten ari temel sınıfta fide elde etmek için yapılan parseli,

aaa) TİGEM: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünü,

bbb) TTK: Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliğini,

ccc) Tohumluk: Bitkilerin üretilmesinde kullanılan vejetatif (fide, fidan, aşı gözü, aşı kalemi, yumru, çelik ve soğan) ve generatif (tohum) çoğaltım materyalini,

ççç) Tohumluk sertifikası: Tohumluğun sınıf ve kademesini belirten ve Bakanlık tarafından görevlendirilmiş sertifikasyon kuruluşlarınca düzenlenen belgeyi,

ddd) Üç nolu damızlık ünitesi: İki nolu ünitelerden elde edilen veya yurt dışından ithal edilen ve temel kademeye sahip olduğu belgelendirilen üretim materyalleri veya fidanlarla, Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından izolasyon mesafesine uygun alanlarda kurulan ve sertifikasyona tabi zararlı organizmalardan ari üretim materyali elde edilen meyve damızlık bitkilerini,

eee) Üretici: Bakanlık tarafından oluşturulan ilgili tarımsal veri tabanına (ÇKS, HAYBİS, ÖKS vb.) kayıtlı olarak tarımsal üretim yapan ya da yapacak olan gerçek ve tüzel kişi çiftçileri,

fff) Ürün senedi: Lisanslı depolara teslim edilen tarım ürünleri karşılığında nama veya emre düzenlenen, ürünlerin mülkiyetini temsil ve rehnini temin eden, teminat olarak verilebilen, ciro edilebilen veya edilemeyen ve 5300 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda düzenlenen makbuz senedi hükümlerine tabi olan matbu kıymetli evrakı,

ggg) Yem bitkisi: Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların beslenmesi için gerekli kaba ve kesif yem üretimine yönelik olarak yetiştirilen tek yıllık ve çok yıllık bitkileri,

ğğğ) Yetkilendirilmiş kuruluş: Organik tarımda ve iyi tarım uygulamalarında, kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

hhh) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu: Tohumluk üretici belgesine sahip, ilgili alt birliklere üye ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişileri,

ııı) (Ek:RG-15/9/2022-31954) Sulama birlikleri: 8/3/2011 tarihli ve 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanununa göre kurulan ve faaliyetlerini sürdüren sulama birliklerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Özellikli İndirim Kriterleri

Özellikli indirim kriterleri

MADDE 4 – (1) Karar kapsamında kredilerden yararlanacak olan üreticiler, aşağıdaki fıkralarda belirtilen özellikli kriterleri sağlamaları halinde, üretim konuları için belirlenen taban indirim oranlarına ilave olarak, şartlarını sağladıkları özellikli kriter indirim oranlarından da yararlandırılır.

(2) Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği, damızlık düve yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği ve küçükbaş hayvancılık konularında, aşağıda belirtilen illerde faaliyet gösteren/gösterecek üreticiler öncelikli bölge yatırımı özellikli kriterinden yararlanabilecektir.

a) Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği: Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Edirne, Eskişehir, Isparta, İstanbul, İzmir, Karaman, Kayseri, Kırklareli, Konya, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Sakarya, Tekirdağ, Uşak (Ek ibare:RG-26/3/2021-31435) , Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Muş ve Tunceli.

b) Damızlık düve yetiştiriciliği: Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Bingöl, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Konya, Malatya, Muş, Osmaniye, Samsun, Sivas, Tunceli, Trabzon, Van, Yozgat.

c) Büyükbaş hayvan besiciliği: Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Gaziantep, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Konya, Malatya, Manisa, Muğla, Niğde, Tekirdağ, Uşak, Şanlıurfa.

ç) Küçükbaş hayvancılık: Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Ankara, Antalya, Balıkesir, Batman, Bingöl, Bitlis, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hakkari, Iğdır, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kayseri, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muş, Niğde, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tokat, Tunceli, Uşak, Van, Yozgat.

(3) Atıl işletme özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, kredi ile satın alınacak hayvancılık işletmesinin asgari bir yıldır gayrifaal olması gerekmektedir. Bir yıllık süre, işletmeye kayıtlı son hayvanın işletmeden çıkış tarihi esas alınarak belirlenir. Hayvan çıkış tarihinin belirlenmesinde güncel HBS kayıtları esas alınır.

(4) Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, krediyle yeni alınacak hayvanların veya işletmedeki mevcut hayvanların yurt içinde doğmuş olması gereklidir.

(5) Kendi yemini üretme/mera kullanımı özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için;

a) Büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinde işletmedeki hayvan başına asgari bir dekar, küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinde ise her on hayvan başına bir dekar yem bitkisi ekilişi bulunması,

b) Yem bitkisi ekilişlerinin Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olması,

c) Mera kullanan üreticilerin bu hususu il/ilçe müdürlükleri ve/veya köy muhtarlıklarından alacakları belgeyle tevsik etmeleri gereklidir.

ç) Süt sığırcılığında asgari ekiliş miktarının belirlenmesinde sağmal hayvan sayısı esas alınır.

(6) Su ürünleri yetiştiriciliği özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, bu Tebliğin 12 nci maddesinde su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili belirlenen şartların sağlanması gerekmektedir.

(7) Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, bu Tebliğin 23 üncü maddesinde belirtilen sulama sistemlerinden bir veya birkaçının kullanılıyor olması gerekmektedir.

(8) Sertifikalı tohum, fide, fidan kullanımı özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için;

a) Yurt içinde üretilen sertifikalı tohumu kullanarak bitkisel üretim yapması,

b) Yurt içinde üretilen sertifikalı/standart belgeli çilek fidesi ve standart olarak üretilen yem bitkileri ve yemeklik dane baklagil tohumları ve bitki pasaportu bulunan sebze fidesi ile üretim yapması,

c) Yurt içinde üretilen sertifikalı/standart meyve/asma fidanları ile bağ/bahçe tesis etmesi,

ç) Kullanılan tohum ve fidana ait sertifikanın, çilek fidesine ait sertifika veya standart çilek fidesi belgesinin ve sebze fidesine ait bitki pasaportunun ibraz edilmesi,

d) Düzenlenen faturalar üzerinde tohum ve fidana ait sertifika tarihi ve numaranın, çilek fidesinde sertifika veya standart çilek fidesi belgesine ait tarih ve numaranın, sebze fidesinde ise operatör numarası ve bitki pasaportu numarasının yazılı olması,

gerekir.

(9) Stratejik bitkisel ürün özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, sözleşmeli üretime konu ürün/ürünlerin bu Tebliğin 18 inci maddesinde sayılan ürünlerden olması gereklidir.

(10) Jeotermal, yenilenebilir, atık enerji kullanımı özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, işletmenin enerji ihtiyacının, jeotermal ve/veya güneş, rüzgar, biokütle vb. yenilenebilir enerji kaynakları kullanılarak sağlanması ve/veya başka bir faaliyetin sonucu olarak ortaya çıkan atık enerjinin (yüksek ısılı buhar, atık sıcak su vb.) işletmede kullanılabilir enerjiye dönüştürülmesi suretiyle karşılanması gereklidir.

(11) Sözleşmeli üretim özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için, üreticilerin, sözleşmeli üretim ile ilgili usul ve esaslar hakkındaki yürürlükteki mevzuat kapsamında, sözleşmeli üretim yapmaları gereklidir.

(12) Organik/iyi tarım uygulamaları kriterinden yararlanılabilmesi için;

a) İyi tarım uygulamalarında;

1) 7/12/2010 tarihli ve 27778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik esasları dahilinde bireysel (gerçek veya tüzel kişilik) veya grup (üretici örgütü veya müteşebbis) sertifikasyonu kapsamında iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun faaliyette bulunması,

2) Bireysel sertifikasyon kapsamında faaliyet gösteren üreticilerin yetkilendirilmiş kuruluşlar kontrolünde iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinde bulduklarına dair söz konusu kuruluşlar ile yaptıkları sözleşmeyi Bankaya ve/veya TKK’ya ibraz etmesi,

3) Grup sertifikasyonu kapsamında (üretici örgütü veya müteşebbis) iyi tarım uygulamaları faaliyetinde bulunan üreticilerin; bağlı oldukları grubun yetkilendirilmiş kuruluşla yaptığı sözleşme ile grup, üretici örgütüne ise, üretici örgütünün idari organına verdikleri iyi tarım uygulamaları faaliyetinde bulunacaklarına ilişkin taahhünameyi; grup, müteşebbis çatısı altında bir araya gelen üreticiler ise müteşebbis ile yaptıkları sözleşmeyi ilgisine göre Bankaya veya TKK’ya ibraz etmesi,

4) Üretim dönemi sonunda düzenlenen sertifikayı ilgisine göre Banka veya TKK’ya ibraz etmeleri,
gerekir.

b) Organik tarım uygulamalarında;

1) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ile 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik dahilinde, organik veya geçiş sürecinde, organik tarımsal ürün üretilmesi,

2) Organik ve geçiş sürecinde olan ve Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS)’nde kayıtlı bireysel veya üretici gurubu içinde organik tarım faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin Bakanlık il müdürlüklerinden OTBİS’e kayıtlı olduklarına dair aldıkları resmi belgeyi ilgisine göre Bankaya veya TKK’ya ibraz etmeleri,

3) Üretim dönemi sonunda düzenlenen sertifikayı ilgisine göre Banka veya TKK’ya ibraz etmeleri,
gerekir.

(13) Genç çiftçi özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için;

a) Gerçek kişi üreticilerin/girişimcilerin kredi kullandıkları tarihte 40 yaşını aşmamış (41 yaşından gün almamış) olmaları ve kendi adlarına tarımsal üretim faaliyetinde bulunmaları/bulunacak olmaları gerekir.

b) Tüzel kişi üreticilerin ortaklarının asgari %51 hisseye sahip olanlarının, gerçek kişilerde aranan şartı sağlaması ve bu şartı sağlayan ortağın/ortakların kredi vadesi boyunca ortaklığının devam etmesi gerekir.

c) Yatırım kredilerinin dilimler halinde kullanılması durumunda, ilk kredi diliminin kullanıldığı tarihte yukarıdaki kriterlerin sağlanması aranır.

(14) Kadın çiftçi özellikli kriterinden yararlanılabilmesi için;

a) Gerçek kişilerde kadın üreticinin kendi adına üretim yapıyor/yapacak olması,

b) Tüzel kişi üreticilerin ortaklarının asgari %51 hisseye sahip kısmının kadın olması ve bu şartı sağlayan ortağın/ortakların kredi vadesi boyunca ortaklıklarının devam etmesi,
gerekir.

(15) Yurt içinde üretilen makine alımı kriterinden yararlanılabilmesi için, krediyle alınacak makine ve ekipmanların yurt içinde kurulu fabrikalarda/tesislerde üretiliyor olması gerekir. Yurt dışından demonte olarak getirilip yalnızca monte edilmek suretiyle satılan makine ve ekipmanlar bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kredilendirme Konuları ve Teknik Kriterler

Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği

MADDE 5 – (1) Karar kapsamında üreticilere faiz indirimli işletme ve yatırım kredisi kullandırılabilmesi için; elli baş ve üzeri kapasitede, manda veya damızlık sığır işletmesi kurmaları veya işletme kapasitesini elli baş ve üzerine çıkarmaları gerekir.

(2) Sığır yetiştiriciliği için kullanılacak olan yatırım kredileri, sütçü ırklar (Jersey, Holstein ve Avrupa kırmızılı), kombine ırklar (Montbeliard, Brown Swiss ve Simental) ile manda alımları, barınak yapımı ve tadilatı, süt sağım ünitesi ve süt soğutma tankı, yem hazırlama ünitesi, balya makinesi, çayır biçme makinesi, silaj makinesi, hayvan yatağı, travay, gübre yönetimi ile ilgili altyapı ve alet-ekipman alımı, kurulu işletmelerin münferit alet-ekipman alımları ile diğer yatırım giderlerini kapsar.

(3) Kredi ile temin edilecek sığırların, Bakanlık kayıt sistemine kaydedilmiş, damızlık belgesine sahip, ilk yavrusuna gebe veya en fazla ilk doğumunu yapmış ve azami otuz altı aylık yaşta olması gerekir. Kredi ile temin edilecek mandalar ise Bakanlık kayıt sistemine kaydedilmiş, ilk yavrusuna gebe veya en fazla ilk doğumunu yapmış ve azami kırk sekiz aylık yaşta olması gerekir.

(4) Bu kapsamda işletme ve/veya yatırım kredisi kullandırılabilmesi için, hayvan alımı amacıyla kredi kullandırılmasa dahi işletmeye alınacak hayvanların belirtilen nitelikleri taşıması gerekir. Kurulu işletmelerin hayvan alımı dışındaki işletme ve/veya yatırım kredisi taleplerinde ise hayvanların yaşı dışındaki diğer tüm kriterler (damızlık belgesine sahip olma, HBS’de kayıtlı olma) aranır.

(5) Yalnızca işletme kredisi taleplerinin değerlendirilmesinde, işletmedeki hayvanlar için damızlık belgesi yerine ilgili Damızlık Birliği tarafından onaylanmış e-ıslah veri tabanı (kulak küpe numaraları belirtilerek) kayıtları esas alınarak işlem yapılabilir.

Damızlık düve yetiştiriciliği

MADDE 6 – (1) Karar kapsamında damızlık düve yetiştiriciliği kredisinden yararlanabilmek için; elli baş ve üzeri kapasitede işletme kurmaları veya mevcut işletme kapasitesini elli baş ve üzerine çıkarmaları gerekir.

(2) Karar kapsamında damızlık düve yetiştiriciliği kredisinden yararlanabilmek için; sütçü ırklar (Jersey, Holstein ve Avrupa kırmızılı), kombine ırklar (Montbeliard, Brown Swiss ve Simental), manda ile elli baş ve üzeri kapasitede işletme kurmaları veya işletme kapasitesini elli baş ve üzerine çıkarmaları gerekir.

(3) Damızlık düve yetiştiriciliği için yatırım kredileri, barınak yapımı ve tadilatı, yem hazırlama ünitesi, balya makinesi, çayır biçme makinesi, silaj makinesi, hayvan yatağı, travay, gübre yönetimi ile ilgili altyapı ve alet-ekipman alımını, kurulu işletmelerin münferit alet-ekipman alımlarını ve diğer yatırım giderlerini kapsar.

(4) İşletme kredisi ile temin edilecek damızlık sığırlar, HBS’ye kayıtlı, damızlık belgesine sahip, dört-on üç aylık yaş aralığında olmalıdır. Yurt içinden alınacak damızlık sığırlar hastalıktan ari işletmelerden alınmış olmalı veya işletme düve satışından önce arilik statüsü kazanmış olmalıdır. İl/ilçe müdürlüklerinden işletmenin ari olduğuna dair belge alınır.

(5) Kredi ile temin edilecek mandalar ise HBS’de kayıt altına alınmış, on iki-yirmi dört aylık yaş aralığında olmalıdır.

Büyükbaş hayvan besiciliği

MADDE 7 – (1) Karar kapsamında büyükbaş hayvan besiciliği kredisinden yararlanabilmek için; manda dâhil olmak üzere elli baş ve üzerinde besi sığırcılığı işletmesi kurmaları veya işletme kapasitesini elli baş ve üzerine çıkarmaları gerekir.

(2) Besi sığırcılığı için yatırım kredileri, barınak yapımı ve tadilatı, yem hazırlama ünitesi, balya makinesi ve çayır biçme makinesi, travay, tartı sistemi, gübre yönetimi ile ilgili altyapı ve alet-donanım alımı, kurulu işletmelerin münferit alet-ekipman alımlarını ve diğer yatırım giderlerini kapsar.

(3) İşletme kredisi ile temin edilecek hayvanların azami yirmi aylık yaşta, erkek ve Bakanlık kayıt sisteminde kayıtlı olmaları gerekir.

Küçükbaş hayvancılık

MADDE 8 – (1) Karar kapsamında küçükbaş hayvan yetiştiriciliği kredisinden yararlanabilmek için; koyunda en az iki yüz elli baş, keçide en az yüz baş kapasiteye sahip işletme kurmaları ya da mevcut kapasitelerini belirtilen kapasitelere veya üzerine çıkarmaları; küçükbaş hayvan besiciliğinde

ise iki yüz elli baş ve üzerinde besi işletmesi kurmaları veya işletme kapasitesini iki yüz elli baş ve üzerine çıkarmaları gerekir.

(2) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve besiciliği için yatırım kredileri barınak yapımı ve tadilatını, yem hazırlama ünitesi, balya makinesi, çayır biçme makinesi, silaj makinesi, tartı sistemi, kurulu işletmelerin münferit alet-ekipman alımlarını, diğer yatırım giderleri ile küçükbaş hayvan yetiştiriciliği için süt sağım ünitesi ve süt soğutma tankı alımlarını kapsar. Küçükbaş hayvan besiciliği için erkek hayvan alımı işletme kredisi kapsamında, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde dişi hayvan alımı yatırım kredileri kapsamında değerlendirilir.

(3) Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği amacıyla temin edilecek dişi hayvanların Bakanlık kayıt sisteminde kayıtlı ve altı-yirmi dört aylık yaşta, küçükbaş hayvan besiciliği amacıyla temin edilen erkek hayvanların ise en az üç aylık yaşta ve Bakanlık kayıt sisteminde kayıtlı olmaları gerekir.

Arıcılık

MADDE 9 – (1) Karar kapsamında; Bakanlık Arıcılık Kayıt Sistemine kayıtlı, asgari elli adet arılı kovanı olan işletmeler, mevcut arılı kovan sayısını elli ve üzerine çıkarmak isteyen işletmeler ile Bakanlıktan bombus arısı ön izinli veya izinli işletmeler arıcılık kredisinden yararlandırılır.

(2) Arıcılık kapsamında kullanılacak yatırım kredileri; arılı kovan, polen kapanlı yeni kovan (boş), elektrikli çit sistemi, bal süzme makinesi, bal dolum ve paketleme makinesi, polen kurutma ve temizleme, kek hazırlama makineleri alımı, iki yüz adet ve daha fazla sayıda arılı kovan ile gezginci arıcılık yapan üreticiler için jeneratör, güneş enerji sistemi, arıcı barakası veya karavanı alımı, yüz adet ve daha fazla sayıda arılı kovana sahip ana arı üretimi yapmak isteyen arıcılara; ana arı üretimi için jeneratör, güneş enerji sistemi, çiftleştirme kovanı veya kutusu (en az bin adet) ve arıcı barakası veya karavanı alımı, bombus arısı yetiştiricileri için, bina yapımı ve tadilatı, raf sistemleri, ilgili alet ve ekipman alımı ile diğer yatırım giderlerini kapsar.

(3) Arıcılık faaliyetleri kapsamında kullanılacak işletme kredileri; arıcılık malzemeleri (maske, körük, el demiri, pürmüz, mahmuz, çıta delme ve biz gibi) şeker, temel petek, kek, ruhsatlı arı ilacı alımı, gezginci arıcılık yapan arıcılara, işçilik dahil arı nakliye giderleri, ana arı üretimi yapan işletmelere ise şeker, temel petek, kek, ana arı üretim malzemeleri (larva transfer kaşığı, yüksük kalıbı, zimba tabancası, mum cezvesi, larva çantası, ana arı nakliye kafesi ve ana arı ızgarası gibi), bombus arısı üretimine yönelik ihtiyaç duyulan (polen, şeker, plastik kap ve ambalaj malzemesi gibi) alımları kapsar.

(4) Arıcılık (bal arısı) yatırım ve işletme kredilerinde, Arıcılık Kayıt Sistemine kaydedilmiş kovan ve sayılarını gösterir belge istenir.

(5) Bombus arısı yatırım ve işletme kredilerinde, il müdürlüğünden alınacak ön izinli ya da izinli olduğuna dair yazı istenir.

Kanatlı sektörü

MADDE 10 – (1) (Değişik:RG-15/9/2022-31954) Karar kapsamında, etlik piliç yetiştiriciliği için asgari on bin adet; kaz, ördek, hindi için asgari bin adet; bıldırcın için asgari iki bin adet; deve kuşu için asgari elli adet, kuluçkahane için bin adet ve üzeri kapasitelerde işletme kuran veya kurulu işletme kapasitesini asgari bu kapasitelere çıkaran üreticilere kanatlı hayvan yetiştiriciliği kapsamında yatırım ve işletme kredisi kullanılır.

(2) Yumurta tavukçuluğunda asgari yedi bin beş yüz adet ve üzerinde kapasiteye sahip kurulu mevcut işletmelere işletme kredisi ve mevcut kurulu işletme kapasitesini artırmaya yönelik yatırım olmamak kaydıyla tesislerinde bakım, onarım, modernizasyon ve makine ekipman alımı/yenilenmesi vb. amaçlarla yapılacak harcamalar için yatırım kredisi kullanılabilir. Bu kapsamda, yumurta tavukçuluğunda yeni tesis yapımı ve/veya kapasite artırımı amacıyla yatırım kredisi ve kapasite artıran işletmelerin artırılan kapasitesine isabet eden kısmı için işletme kredisi kullanılmaz.

(3) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** Kanatlı sektörüne yönelik yatırım kredileri; kümes (yumurta tavukçuluğunda yeni ve ilave kümesler ayrık), kuluçkahane (ticari amaçla civciv çıkaran), gübre işleme tesisi, yem deposu/silosu, yumurta işleme ünitesi/tesisi, yumurta tasnif ünitesi/tesisi, yumurta paketleme ünitesi/tesisi yapımı ve tadilatlarını, biyogüvenlik amacıyla yapılacak harcamaları, ilgili alet-ekipman ve makine alımı ile diğer yatırım giderlerini kapsar.

(4) Kanatlı sektörüne yönelik işletme kredileri; ruhsatlı kanatlı üretim işletmelerinden, yetiştirilmek üzere alınacak ticari civciv ve yarka alımı ile bu hayvanların yem ve diğer işletme giderlerini kapsar.

(5) **(Ek:RG-15/9/2022-31954)** Karar kapsamında işletme kredisi kullanacak kuluçkahane işletmelerinin kuluçkahane işletmeleri faaliyet onay belgesine sahip olmaları gerekir.

(6) **(Ek:RG-15/9/2022-31954)** Karar kapsamında kanatlı sektörüne yönelik yatırım ve işletme kredisi kullanacak kanatlı işletmeleri ile kuluçkahane (ticari amaçla civciv çıkaran) işletmelerinin aynı gerçek kişi ya da aynı tüzel kişiliğe ait olma zorunluluğu bulunmaz, gerçek ya da tüzel kişiler sadece kanatlı işletmesi ya da sadece kuluçkahane (ticari amaçla civciv çıkaran) sahibi olabilirler.

Kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği

MADDE 11 – (1) (Değişik:RG-15/9/2022-31954) Karar kapsamında, damızlık kanatlı yetiştiriciliği kredisi kullanabilmek için asgari; damızlık etlik tavuğu on bin adet, damızlık yumurta tavuğu on bin adet, Bakanlık tarafından geliştirilmiş yerli hatlarla yapılacak damızlık yumurta tavuğu bin adet, Bakanlık tarafından geliştirilmiş yerli hatlarla yapılacak etçi damızlık tavuğu bin adet, damızlık hindi beş bin adet, damızlık kaz, ördek veya bildircin bin adet, damızlık deve kuşunda yüz adet, kuluçkahane için bin adet ve üzeri kapasitelerde işletme kurulması veya kurulu işletmelerin kapasitelerinin asgari bu kapasitelere çıkarılması gerekir.

(2) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** Damızlık kanatlı hayvanların ve damızlık yumurtaların, damızlık büyük ebeveyn, damızlık ebeveyn olduklarını gösteren sağlık sertifikası ve/veya fatura istenir.

(3) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** Damızlık kanatlı yetiştiriciliği yatırım kredileri; damızlık kümes, kuluçkahane (damızlık amaçla civciv çıkaran), gübre işleme ünitesi/tesisi, yem deposu/silosu yapımı ve tadilatlarını, biyogüvenlik amacıyla yapılacak harcamaları, ilgili alet-ekipman ve makine alımı ile diğer yatırım giderlerini kapsar.

(4) Damızlık kanatlı yetiştiriciliği işletme kredileri; yetiştirilmek üzere alınacak kuluçkalık damızlık yumurta, damızlık civciv ve damızlık yarka alımı ile bu hayvanların yem, ilaç ve diğer işletme giderlerini kapsar.

(5) **(Ek:RG-15/9/2022-31954)** Karar kapsamında işletme kredisi kullanacak damızlık kanatlı işletmelerinin Bakanlıktan alınmış damızlık kanatlı işletmeleri faaliyet onay belgesine, kuluçkahane (damızlık amaçla civciv çıkaran) işletmelerinin kuluçkahane işletmeleri faaliyet onay belgesine sahip olmaları gerekir.

(6) **(Ek:RG-15/9/2022-31954)** Karar kapsamında kanatlı sektörüne yönelik damızlık yatırım ve işletme kredisi kullanacak damızlık kanatlı işletmeleri ile kuluçkahane (damızlık amaçla civciv çıkaran) işletmelerinin aynı gerçek kişi ya da aynı tüzel kişiliğe ait olma zorunluluğu bulunmaz, gerçek ya da tüzel kişiler sadece damızlık kanatlı işletmesi ya da sadece kuluçkahane (damızlık amaçla civciv çıkaran) sahibi olabilirler.

Su ürünleri sektörü

MADDE 12 – (1) Su ürünleri yetiştiriciliği yapacak olan üreticilerin Karar kapsamında faiz indirimli yatırım kredisine başvurabilmeleri için projelerinin Bakanlık tarafından onaylanmış olması gerekir. Yatırım kredileri projede yer alan kafes ve havuz gibi her türlü su ürünleri yetiştiricilik sistemleri ve/veya kuluçkahane kurulması veya bu sistemlerin kapalı devre üretim sistemine dönüştürülmesi dahil modernizasyonları, alet-ekipman alımı, tekne ve barç alımı ile bakım/onarımı, hidrolik yükleme ve boşaltma aparatı alımı gibi konuların finansmanını kapsar.

(2) İşletme kredisi ise, Bakanlıkça verilen su ürünleri yetiştiricilik belgesine ve/veya su ürünleri kuluçkahane belgesine sahip üreticilerin işletme giderlerinin finansmanını kapsar.

(3) Su ürünleri yetiştiriciliği yapacak üreticilere kullanılacak yatırım kredilerinde Bakanlıkça onaylanan projeler, işletme kredilerinde ise Bakanlıkça verilen su ürünleri yetiştiricilik belgesinde ve/veya su ürünleri kuluçkahane belgesinde belirtilen kapasite esas alınır.

(4) Su ürünleri avcılığı yapmak üzere Bakanlıkça ruhsat tezkeresi düzenlenmiş balıkçı gemisi sahiplerinin gemileri için jeneratör, soğuk muhafaza odası yapımı ile buz makinesi alımı, balık ağları ile diğer av araç ve gereçlerinin alımı, Bakanlıkça belirlenen özellikleri taşıyan gemi takip cihazları ile elektronik kayıt defteri cihazlarının alımı, mevcut balıkçı gemilerinin modernizasyonu, mevcut balıkçı

gemilerinden geçerli ruhsata sahip olan balıkçı gemisi satın alımı, mevcut ruhsatla ruhsata uygun veya boy uzatma hakkı kapsamında yeni gemi inşası gibi konularda yatırım kredisi; bakım/onarım, yakıt işçilik ve benzeri giderler ile takip ve kayıt cihazları için ihtiyaç duyulan işletme giderlerine yönelik işletme kredisi talepleri Karar kapsamında değerlendirilir. Boy uzatma hakkının kullanılmasına yönelik yatırım kredisi taleplerinde üreticilerce geminin boy uzatma hakkının bulunduğu dair il/ilçe müdürlüklerince onaylanmış yazı ile başvuruda bulunulacak, yatırımın tamamlanmasını müteakip yeni ruhsat tezkeresi ibraz edilir.

(5) Yatırım kredilerinde (münferit alet-ekipman alımları hariç) ve işletme kredilerinde Bakanlıkça verilen su ürünleri ruhsat tezkeresinde belirtilen tam boy uzunluğu esas alınır.

Geleneksel (yaygın) hayvansal üretim

MADDE 13 – (1) Hayvansal üretim konu başlığı altında Kararda belirtilmeyen hayvansal üretim konularında veya Kararda belirtilen hayvansal üretim konularında yer almakla birlikte yukarıda ilgili konu başlığı altında belirtilen kapasite, ırk ve yaş şartı gibi teknik kriterleri taşımayan konularda faaliyet gösteren üreticilerin faiz indirimli kredi talepleri bu başlık altında değerlendirilir.

Kontrollü örtüaltı tarımı

MADDE 14 – (1) Yatırım kredileri ile ilgili olarak; kontrollü örtüaltı üretme koşullarına sahip en az on dekar büyüklüğündeki seralarda Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliğine uygun olarak örtüaltı yetiştiriciliği yaptığı il/ilçe müdürlüğünce tespit edilerek Örtüaltı Kayıt Sisteminde (ÖKS) kayıt altına alınan işletmeler ile kontrollü örtüaltı üretme koşullarına sahip en az on dekar büyüklüğünde sera kuracak, sera modernizasyonu yapacak ya da mevcut serasının ölçeğini asgari on dekar ve üzerine çıkaracak üreticilerin il/ilçe müdürlüklerince onaylanan projeleri çerçevesindeki kredi talepleri Karar kapsamında değerlendirilir.

(2) Yeni kurulacak işletmelerin başvuruları ve özlük bilgileri ile işletmeye ait yapısal bilgiler, projenin tamamlanmasının ardından, başvuru sahibinin ilave beyanı aranmaksızın il/ilçe müdürlüğü tarafından Örtüaltı Kayıt Sistemine kaydedilir. Üretim ile ilgili bilgilerin kaydında üreticinin beyanı aranır.

(3) İşletme kredileri ile ilgili olarak; kontrollü örtüaltı üretme koşullarına sahip en az on dekar büyüklüğündeki seralarda Örtüaltı Kayıt Sistemi Yönetmeliğine uygun olarak örtüaltı yetiştiriciliği yaptığı Bakanlıkça tespit edilerek Örtüaltı Kayıt Sisteminde (ÖKS) kayıt altına alınan işletmelerin işletme kredisi talepleri Karar kapsamında değerlendirilir.

(4) Örtüaltında yapılan süs bitkisi üretimi ile ilgili işletme ve yatırım kredileri bu Tebliğin 17 nci maddesi hükümlerince değerlendirilir.

(5) Örtüaltında yapılan muz yetiştiriciliği ile ilgili işletme ve yatırım kredileri bu Tebliğin 20 nci maddesi hükümlerince değerlendirilir.

Yem bitkisi üretimi

MADDE 15 – (1) Karar kapsamında üreticilerin her türlü tek yıllık, çok yıllık yem bitkileri ve yapay çayır mera tesisi oluşturmak amacıyla düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanabilmesi için;

a) Kaba/kesif yem üretimi yapmak amacıyla yem bitkileri ekilişi yaparak hasat etmeleri veya edecek olmaları,

b) Toplam ekiliş alanının en az on dekar olması,

c) Yapay çayır mera tesisleri için ilin ekolojisine uygun olarak hazırlanan projenin il müdürlüğünce onaylanması,

ç) Gerçekte sulu şartlarda yetiştirildiği halde bazı bölgelerin iklim şartlarına uygun olarak kuru şartlarda yetiştirilen yonca için, üniversite ya da araştırma enstitülerinin görüşünün bulunduğu yazının il müdürlüklerinden alınması,

gerekir.

Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi

MADDE 16 – (1) Üreticilerin aşağıdaki üretim konularında Karar kapsamında, faiz indirimli kredi kullanabilmeleri için;

a) Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği kapsamında Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu Belgesine sahip olması ve sertifikasyon sistemi dahilinde yurt

içi sertifikalı tohum, fide, fidan veya doku kültürü ile tohumluk üretimi yapması ve/veya sözleşmeli üretim yapması,

b) 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu hükümlerine göre tohumluk üretim, sertifikasyon, pazarlama konularında, standart veya sertifikalı olarak tohum (hibrit tohum dahil), sebze fidesi, çilek fidesi, tohumluk patates, meyve fidanı, asma fidanı veya meyve/asma üretim materyali üretimi yapması/yapacak olması,

gerekir.

(2) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarının, sertifikasyon sürecinde yer alan hasat sonrası tohum alımı, tohum çıkarma, işleme, temizleme, ilaçlama, sertifikalandırma, etiketleme, ambalajlama, depolama, ısı ve nem kontrollü depo yatırımları gibi faaliyetler karar kapsamında işletme ve yatırım kredisine konu edilebilir. Bu fıkra kapsamındaki makine-ekipman alımlarında zirai kredilendirme belgesi veya deney raporu aranmaz.

(3) Yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşlarının tohumluk üretimi ile ıslah-araştırma ve geliştirme sürecinde ihtiyaç duydukları sera yatırımları, tohum test laboratuvarları, biyoteknoloji laboratuvarları, iklimlendirme sistemleri, sulama sistemleri kapsamında kullanılan alet-ekipmanlar ve diğer altyapı hizmetleri karar kapsamında işletme ve yatırım kredisine konu edilebilir.

(4) Sebze tohumu ve standart olarak üretilen yem bitkileri ve yemeklik dane baklagil tohumları üretimi hariç, bu madde kapsamındaki taleplerde onaylı tohumluk beyannamesi alınır.

(5) Meyve/asma üretim materyali (bir nolu damızlık ünitesi, iki nolu damızlık ünitesi, üç nolu damızlık ünitesi kurulması) ile çilek fidesi (ön temel blok, temel blok, sertifikalı blok kurulması) üretimine yönelik işletme ve yatırım kredilerinde üreticilerden damızlık ünitelerinin/blokların kurulmasına dair Bakanlık tarafından verilen yetki belgesi istenir.

(6) Üretim sezonu sonunda üretilen tohum, fide ve fidanlar için düzenlenen sertifika ilgisine göre Bankaya veya TTK'ya ibraz edilir.

Süs bitkisi üretimi

MADDE 17 – (1) Üreticilere, örtüaltı üretimi dahil olmak üzere süs bitkilerinin üretimi konusunda işletme ve yatırım kredisi kullanılır. Karar kapsamında faiz indirimli kredi kullanabilmeleri için;

a) Yurt içinde süs bitkisi (dış mekân, iç mekân, kesme çiçek ve soğanlı yumru bitkiler, doğal çim bitkisi ve doğal rulo çim) ve süs bitkisi çoğaltım materyali (fidan, fide, çelik, soğan, yumru, doku kültürü, tohum ve benzeri) elde etmek amacıyla üretim yapan özel sektör yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu olması ve/veya sözleşmeli üretim yapması,

b) Tohumculuk Sektöründe Yetkilendirme ve Denetleme Yönetmeliği esaslarına göre süs bitkisi üretici belgesine ve süs bitkileri üretim işletmesi kapasite raporuna sahip olması, gerekir.

Stratejik bitkisel üretim

MADDE 18 – (1) (Değişik:RG-15/9/2022-31954) Üreticilerin stratejik bitkisel üretim konusunda Karar kapsamında faiz indirimli kredi kullanabilmeleri için; aspir, yağlık ayçiçeği, dane mısır, kolza, soya, susam, yağlık zeytin ve tıbbi aromatik bitkilerden “kekik, yağlık gül, yağlık lavanta, oğulotu, zencefil, sahlep, biberiye, adaçayı, sığla yağı, sumak, keçi boynuzu, defne, fesleğen, maviyemiş (likapa), aronya, ıhlamur, safran ve joboba” üretimini yapıyor/yapacak olması gerekir.

(2) Mevcut fındık ve çay bahçelerinin yenilenmesi ve gençleştirilmesi ile ilgili harcamalar bu kapsamda kredilendirilir.

(3) Bu kapsamda yalnızca mevcut fındık ve çay bahçelerinin yenilenmesi ve gençleştirilmesi amacıyla yatırım kredisi kullanılabilir. Diğer konularda bu başlıkta yalnızca işletme kredisi kullanılabilir.

Meyve yetiştiriciliği ve bağcılık

MADDE 19 – (1) Karar kapsamında meyve yetiştiriciliği ve bağcılık konusunda işletme ve/veya yatırım kredilerinden yararlanabilmek için üreticilerin aynı parsel veya bitişik parseller üzerinde üzümde en az on dekar, diğer meyve türlerinde en az yirmi beş dekar ve üzerinde yeni kapama meyve bahçesi tesis etmeleri ya da mevcut meyve bahçesi ve/veya üzüm bağını belirtilen asgari işletme büyüklüğüne çıkarmaları gerekir.

(2) Bu kapsamda kullanılacak yatırım kredileri, arazinin tesfiyesi ve drenajı ile ilgili altyapı harcamaları, fidan alımı, gölgeleme, sisleme, don ve dolu önlemeye yönelik makine ve ekipmanların alımı, kendi üretim kapasitesi ile sınırlı olmak kaydıyla boylama ve paketleme tesisi yatırımlarına ilişkin harcamalar ile diğer yatırım giderlerini kapsar.

Geleneksel (yaygın) bitkisel üretim

MADDE 20 – (1) Karar kapsamında bitkisel üretim konu başlığı altında belirtilmeyen bitkisel üretim konularında faaliyette bulunan üreticiler ile Kararda belirtilen bitkisel üretim konularında yer almakla birlikte, bu Tebliğde belirtilen kapasitelere ve/veya kriterlere uymayan koşullarda üretim yapan, Bakanlığın ilgili kayıt sistemlerine kayıtlı üreticilerin faiz indirimli kredi talepleri bu başlık altında değerlendirilir.

(2) **(Ek:RG-15/9/2022-31954)** Örtüaltında yapılan muz yetiştiriciliğine yönelik olarak yeni yatırım kredisi kullanılmaz, yeni kullanılacak işletme kredilerinde ise özellikli kriter indirim oranları uygulanmaz.

(3) **(Ek:RG-25/11/2022-32024)** Geleneksel (yaygın) bitkisel üretim başlığı altında kullanılan bütün faiz indirimli kredilerde; 200.000 TL'ye kadar olan %100 indirim oranlı işletme kredilerinin 100.000 TL ile 200.000 TL arasındaki bölümü sadece mazot ve gübre alımında kullanılır.

Tarım makineleri (traktör ayrık)

MADDE 21 – (1) **(Değişik:RG-26/3/2021-31435)⁽¹⁾** Karar kapsamında, 9/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında değerlendirilen, kredi uygunluk belgesi veya geçerlilik süresi devam eden zirai kredilendirme belgesi olan tüm tarımsal mekanizasyon araçları için yatırım kredisi kullanılabilir.

(2) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** Sabit süt sağım tesisleri, tam otomatik süt sağım makineleri (sağım robotları), sabit güneş enerjisi sistemleri, lineer ve center pivot sulama sistemleri ve sera ısıtıcılarında, 9/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında kredi uygunluk belgesi yerine işletme bazında düzenlenen deney raporu esas alınır.

Traktör

MADDE 22 – (1) **(Değişik cümle:RG-26/3/2021-31435)⁽¹⁾** Karar kapsamında, Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre kredi uygunluk belgesi veya geçerlilik süresi devam eden zirai kredilendirme belgesi olan traktörler için yatırım kredisi kullanılabilir. Traktör kredisi kullanılabilmesi için üreticilerin faaliyet konuları arasında bitkisel üretim veya küçükbaş, büyükbaş hayvancılık ve kanatlı üretimi (damızlık dahil) konularından en az birisinin bulunması şartı aranır.

(2) Elektrikli traktör alımı ve mevcut traktörlerin elektrikli traktöre dönüştürülmesi için yapılacak harcamalar bu kapsamda değerlendirilir.

(3) Kredi kapsamında alınacak ikinci el traktörlerde sekiz yaş ve altı olması şartı aranır.

Modern basınçlı sulama sistemi yatırımı

MADDE 23 – (1) Üreticilerin, su kaynağından alınan suyun tarla içine dağıtılması amacıyla damla, yüzey altı damla (sadece meyve ağaçları ve bağ sulamasında), yağmurlama veya mikro yağmurlama sulama sistemleri kurulması ve bu sistemlerin otomasyonuna ilişkin teknolojik sistemler (akıllı sulama sistemleri, akıllı otomasyon sistemleri ve benzeri sistemler) ile hareketli sulama makineleri (daireysel hareketli, doğrusal ve tamburlu sistem yağmurlama sulama makineleri vb.) konusundaki kredi talepleri Karar kapsamında değerlendirilir.

(2) Modern basınçlı sulama sistemi kullanan/kullanacak üreticilerin elektrik temini, derin kuyu açılması, derin kuyu teçhizatı ve suyun kaynağından tarlaya taşınmasına ilişkin kredi talepleri, modern basınçlı sulama içerisinde değerlendirilir.

(3) Modern basınçlı sulama sistemlerini kullanmayan üreticilerin tarımsal sulama/derin kuyu/suyun tarlaya taşınmasına yönelik kredi talepleri (çeltik üretimi hariç) bu Tebliğ kapsamında değerlendirilmez.

(4) Modern basınçlı sulama sistemlerinde kullanılmak üzere, 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun esaslarına göre su temini maksadıyla kazılar ve kuyular açılmasına

yönelik yatırım kredisi, 167 sayılı Kanun hükümlerine göre arama belgesi alınan kazılar ve kuyular için kullanılır.

(5) Proje kredi talebi uygun bulunan her başvuru için, üretici iki adet Ek-1'de yer alan Basınçlı Sulama Sistemi Bilgi Formu düzenleyerek, Banka veya TTK'ya ibraz eder. Formun bir adedi Banka veya TTK tarafından uygulamanın yapıldığı il müdürlüğüne gönderilir.

(6) **(Değişik:RG-26/3/2021-31435)⁽¹⁾** Kredi talep konusu olan ve Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik esaslarına göre kredi uygunluk belgesi veya geçerlilik süresi devam eden zirai kredilendirme belgesi olan sulama ekipmanları için yatırım kredisi kullanılabilir.

(7) Üreticilerin modern basınçlı sulama konusunda Karar kapsamında faiz indirimli kredi kullanabilmeleri için;

a) Üreticiye ait güncel Çiftçi Kayıt Sistemi belgesini,

b) Ek-2'de yer alan Sulama Projesi Dispozisyonuna uygun olarak, 18/12/1991 tarihli ve 91/2526 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük hükümlerine göre yetkili ziraat mühendisleri tarafından hazırlanmış, Bakanlık il/ilçe müdürlüklerince onaylanmış basınçlı sulama projesini,

c) Su kaynağı çeşidi yer üstü su kaynağı olan başvurular için ilgili kurumdan (DSİ) alınacak su kullanım izin/tahsis belgesi, yeraltı suyu kullanımlarında kuyu ruhsatını,

ç) Sulama sisteminin elektrik kullanımını gerektirmesi durumunda ilgili elektrik idaresinden abonelik yapıldığına dair belgeyi,

sunması gerekir.

Tarım makineleri parkı

MADDE 24 – (1) Tarımsal üreticilere ücret karşılığı hizmet vermek üzere, toprak işleme, ekim, dikim, bakım, söküm, hasat vb. işlemlerin tamamı için yeterli ve uygun makine parkı kurarak faaliyet gösteren/gösterecek tarımsal amaçlı üretici birlikler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve diğer tüzel kişilere bu kapsamda yatırım kredisi kullanılabilir.

(2) Tarımsal üreticilere faaliyetleri ile ilgili olarak toprak işleme, ekim, dikim, söküm, hasat vb. konularda makinelerle yapılan işlerde hizmet vermek üzere yukarıda belirtilen tüzel kişiler tarafından makine parkı oluşturmak amacıyla, hizmet verilmesi öngörülen yerde mevcut potansiyel için yeterli ve uygun ölçüde ve sayıda traktör, biçerdöver, diğer hasat makineleri, çayır biçme makinesi, balya makinesi, silaj makinesi, silaj paketleme makinesi, pulluk, kültüvatör, patoz, mibzer vb. gibi mekanizasyon araçlarının alımına yönelik yatırım kredileri bu kapsamda değerlendirilir.

(3) Tarımsal makine ve ekipmanların üretimi ve/veya alım satımı, ticareti konusunda faaliyet gösteren kişilerle bu kişilerin hisse payına bakılmaksızın ortağı olduğu tüzel kişiler bu kapsamda kredilerden yararlandırılmaz.

(4) Yalnızca tek bir işleme (örneğin yalnızca ekim, yalnızca hasat, yalnızca ilaçlama gibi) yönelik makine alımları bu kapsamda değerlendirilmez.

(5) Bu kapsamda yalnızca yeni ve kullanılmamış tarımsal mekanizasyon araçlarının alımı kredilendirilebilir.

(6) **(Değişik:RG-26/3/2021-31435)⁽¹⁾** Bu kapsamda kredilendirilecek tarım makinelerinden Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında değerlendirilenlerin kredi uygunluk belgesi veya geçerlilik süresi devam eden zirai kredilendirme belgesinin bulunması gerekir.

Arazi alımı (birleştirme)

MADDE 25 – (1) Dağınık ve parçalı arazilerin birleştirilmesi suretiyle tarımsal işletmelerin ekonomik ölçüğe kavuşturulmasının sağlanmasına yönelik olarak, tarımsal üretim ya da tarımsal yatırım yapmak amacıyla, hisseli tarım arazilerindeki hisselerinin diğer hissedarlar tarafından satın alınması ya da hisseli olup olmadığına bakılmaksızın bitişik tarım arazilerinin satın alınmasına yönelik kredi talepleri Banka ve TTK'nın kendi iç mevzuatı paralelinde olmak kaydıyla bu kapsamda değerlendirilir.

Lisanslı depoculuk yatırımları

MADDE 26 – (1) Lisanslı depoculuk yatırımları için aşağıdaki kriterler aranır:

a) Karar kapsamında, 5300 sayılı Kanun ve 12/4/2013 tarihli ve 28616 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliği hükümleri kapsamında kurulmuş/kurulacak lisanslı depo işletmelerine inşaat yatırımları (depo, silo ve benzeri) ile makine-ekipman (elevator, kantar, fan, jeneratör, forklift, vinç, soğuk hava-iklimlendirme ve havalandırma üniteleri, depo içi bölmeler-raf sistemleri, bilgi işlem sistemleri ve benzeri) alımlarına yönelik yatırım kredisi kullanılır. Kapasite artışları ve yenilemeler de bu kapsamda değerlendirilir.

b) Kredi başvurusunda, yeni kurulacak işletmelerden Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliği kapsamında kuruluş izni, kurulu işletmelerden ise faaliyet izni ve depoculuk lisansı istenir. Kurulacak işletmelerde ise faaliyet izni ve depoculuk lisansı, yatırımın tamamlanmasını müteakip ibraz edilir, söz konusu evrakların ibraz edileceğine dair müteşebbislerden taahhütname alınır.

c) Lisanslı depoculuk kriterlerini haiz depo yatırımı yaparak, depolarını ve işletmeciliğini Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne (TMO) uzun süreli olarak kiralayan gerçek/tüzel kişilerin lisanslı depo yatırımları da Karar kapsamında değerlendirilir.

ç) Kamu kurum ve kuruluşları da lisanslı depo yatırımları ile ilgili olarak bu kapsamda kredilerden yararlanabilir.

Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) karşılığı kredi kullanımı

MADDE 27 – (1) Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) karşılığı kredi kullanımında aşağıdaki kriterler esas alınır:

a) ÇKS’ye kayıtlı olarak üretimini yaptıkları tarımsal ürünlerini lisanslı depolara bizzat teslim ederek ELÜS alan üreticiler ile ortaklarının/üyelerinin ÇKS’ye kayıtlı olarak ürettikleri ürünlerini lisanslı depolara teslim ederek ELÜS alan tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerine, Karar kapsamında ELÜS karşılığı kredi kullanılır.

b) Lisanslı depoya teslim edilecek ürünün/ürünlerin, ilgili üretim dönemine ilişkin ÇKS’de kayıtlı olması gerekir.

c) Tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birlikleri tarafından lisanslı depoya teslim edilerek karşılığında ELÜS alınan ürün miktarının, tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerinin ortaklarının/üyelerinin ilgili üretim dönemine ilişkin ÇKS’de kayıtlı üretim alanları ile uyumlu miktarda olması gerekir.

Soğuk hava deposu yatırımları

MADDE 28 – (1) Soğuk hava deposu yatırımları için aşağıdaki kriterler aranır:

a) Meyve sebzelerin korunması ve saklanması amacıyla yapılacak soğuk hava depoları için Karar kapsamında yatırım kredisi kullanılabilir.

b) Sebze ve meyve toptan ve perakende ticareti ile iştigal eden kişilerin bu ticari faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıracağı soğuk hava deposu yatırımları bu kapsamda değerlendirilmez.

c) Mevcut soğuk hava depolarının modernizasyonu amacıyla yapılacak harcamalar da bu kapsamda değerlendirilecektir.

Tarımsal ürünlerin işlenmesi

MADDE 29 – (1) Bitkisel, hayvansal ve su ürünleri alanında elde edilen işlenmemiş ham tarımsal ürünlerin işlenmesine (ambalajlama ve paketleme dahil) yönelik olarak bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen faaliyet alanlarındaki yatırımlar bu kapsamda değerlendirilir.

(2) Bu kapsamdaki kredilerden yararlanacak gerçek ve tüzel kişi işletmelerin “mikro işletme” veya “küçük işletme” ölçeğinde olması gerekir.

(3) Bu kapsamda aşağıdaki konularda faaliyet gösteren veya gösterecek olan gerçek ve tüzel kişilere işletme ve yatırım kredisi kullanılabilir:

- a) Süt işleme ve süt ürünleri üretimi,
- b) Meyve ve sebze kurutma/dondurma ve kurutulan/dondurulan ürünlerin ambalajlanması,
- c) Meyve suyu ve konsantresi üretimi,
- ç) Salça, turşu, konserve, reçel, marmelat, pekmez üretimi,
- d) Zeytin işleme ve paketleme, zeytinyağı üretimi,
- e) Su ürünleri (**Ek ibare:RG-15/9/2022-31954**) işleme, paketleme, balık tütsüleme, kurutma,
- f) Tıbbi aromatik bitkilerin işlenmesi ve paketlenmesi,

g) Organik tarımsal ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi.

(4) Yatırım kredisi, yeni tesis yapımı, mevcut tesislerin kapasite artışı ve makine ekipman alımına yönelik olarak kullanılabilir.

Sözleşmeli üretim (üretim yaptıran gerçek/tüzel kişi)

MADDE 30 – (1) Yürürlükteki sözleşmeli üretime ilişkin mevzuat çerçevesinde, üreticilerin tarımsal ve hayvansal girdilerini temin etmek ve ürün almayı garanti etmek suretiyle tarımsal üretim yaptıran gerçek ve tüzel kişilere, söz konusu üretim finansmanı amacıyla işletme kredisi açılabilir. Sözleşmeli üretim yaptıran kişilerle, sözleşmeli üretim yapan kişilere aynı üretim konusu için mükerrer kredi kullanılmaz.

Özel ormancılık

MADDE 31 – (1) Her çeşit ağaç, ağaççık ve çalılarından elde edilen asli orman ürünlerinden tomruk, direk, sanayi odunu, kağıtlık odun, lif-yonga odunu üretimi amacıyla, 23/10/2019 tarihli ve 30927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağaçlandırma Yönetmeliğine uygun olarak özel orman kurulması ve işletilmesi ile orman ağaçlarının fidanlarının üretimine yönelik olarak özel orman fidanlığı kurulması ve işletilmesine yönelik yatırım ve işletme kredisi kullanılabilir.

(2) Bu kapsamdaki kredilerden yararlanabilmesi için, Bakanlığın ilgili yasal düzenlemelerine uygun olarak, kurulacak ormanların asgari 50 hektar; fidanlıkların asgari 5 hektar olması veya mevcut orman ya da fidanlığın bu büyüklüğe yükseltilmesi; kurulacak orman ve fidanlıkların; kızılçam (pinus brutia), sahil çamı (pinus pinaster), dişbudak (fraxinus), okalıptüs (e.camaldulensis/grandis), kızılğayağ (alnus), sakız ağacı ve kavak (populus) türlerindeki ağaçlardan oluşması gerekmektedir.

(3) Bu kapsamdaki yatırım kredileri, arazi hazırlığı (drenaj ve tesviye), fidan alımı, saha etrafının ihata, su deposu, sulama ve yangın havuzu, su ihale hattı, su kuyusu, damla sulama tesisi, prefabrik bekçi evi, karavan, konteynır, seyyar tuvalet, prefabrik hangar-depo yapımı, elektrik tesisi, don kırıcı tesisler, fidanlık için sera ve fidanlık yönetim binası yapımı, yetiştirme kabı (saksı, sepet vb.), boylu-formlu fidan üretiminde kullanılan dayanak, gergi teli, bambu gibi destek malzemeleri ile faaliyete yönelik olarak makine ekipman (pulluk, diskaro, fidan sökme makinesi, budama platformu, ürün işleme makineleri vb.) alımı ile diğer yatırım giderlerini; işletme kredileri ise üretim, dikim, bakım, budama vb. için yapılan işçilik, tohum, gübre, ilaç vb. girdilerin alımı ile diğer işletme giderlerini kapsar.

(4) Kredilerden yararlanacak gerçek veya tüzel kişiler, il/ilçe müdürlükleri tarafından onaylanan proje ve fizibilite raporu ile ilgisine göre Bankaya veya TTK’ya müracaat ederler.

Yenilenebilir enerji kaynakları

MADDE 32 – (1) Tarımsal faaliyette bulunan üreticilerin, yukarıda belirtilen üretim konularında kendi üretim kapasiteleriyle uyumlu olmak kaydıyla, elektrik ihtiyaçlarını yenilenebilir enerji kaynaklarından (güneş ve biyokütle) üretmek için gerekli olan tesis ve alet-ekipman alımı konularındaki kredi talepleri Karar kapsamında ilgili üretim konusu içerisinde değerlendirilecektir.

(2) (**Ek:RG-15/9/2022-31954**) Sulama birliklerinin, sulama tesislerinin elektrik ihtiyaçlarını, güneş enerjisi kaynağından üretmek için gerekli olan alet-ekipman alımı ve tesis kurulumu konularındaki kredi talepleri Karar kapsamında değerlendirilir.

Tarımsal amaçlı kooperatifler ve üretici birlikleri

MADDE 33 – (1) Karar kapsamında işletme ve/veya yatırım kredisi kullanılacak tarımsal amaçlı kooperatiflerin asgari otuz ortaklı; üretici birliklerinin ise asgari on altı üyeli olması gerekmektedir.

(2) Tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve üretici birliklerinin tüzel kişilikleri üzerinden yapılan üretim faaliyetlerine yönelik olarak, Kararda belirtilen üretim konularında olmak ve yukarıda belirtilen teknik kriterleri karşılamak kaydıyla, tarımsal üretimin ve istihdamın artırılması, tarımsal ürünlerin işlenmesi, değerlendirilmesi ve pazarlanması amacıyla geliştirecekleri projelerini ilgisine göre Bankaya veya TTK’ya sunarak kredi talebinde bulunabilirler. Kredi değerlendirmeleri Banka ve TTK’nın kendi usul ve esaslarına göre yapılır.

(3) Tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve üretici birliklerinin kendi üretim faaliyeti olmamakla birlikte, sadece ortakların/üyelerinin üretim maliyetlerinin azaltılmasına yönelik olarak toplu girdi alımına yönelik (gübre, yem, tohum, ilaç, mazot vb.) kredi talepleri bu kapsamda değerlendirilir.

Ortaklarına/üyelerine düşük maliyetli girdi temin etmek üzere kredi talep edecek tarımsal amaçlı kooperatif ya da üretici birlikleri, kredi başvurusunda temin edilecek girdileri satın alacak ortaklarının/üyelerinin isimleri ve alacakları tarımsal girdi miktarı ile bu girdilerin ilgili firmalardan satın alma ve ortaklarına/üyelerine satış fiyatlarını liste halinde yazılı ve elektronik ortamda, ilgisine göre Banka veya TKK'ya bildirir.

(4) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** Tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve üretici birliklerinin ortaklarının/üyelerinin kapasiteleri ile uyumlu olmak kaydıyla ortak sağım ünitesi (sağım makinesi/sistemi ve soğutma tankı alımı) ve süt analiz cihazı, yem karma makinesi, balya makinesi alımına yönelik kredi talepleri de bu kapsamda değerlendirilir. Bu amaçla kredi talep edecek tarımsal amaçlı kooperatif ya da üretici birlikleri, kredi başvurusunda ortak sağım ünitesinden yararlanacak ortaklarının/üyelerinin isimlerini ve sağmal hayvan varlıkları ile ilgili bilgileri yazılı bir liste halinde ilgisine göre Banka veya TKK'ya bildirir.

(5) Çay ekicileri kooperatiflerinin, ortakları adına ilgili kayıt sistemi/belge dikkate alınarak belirlenen ekim alanlarına göre ihtiyaç duyulan çay üretimi ile ilgili girdi ihtiyaçlarının düşük maliyetli olarak karşılanması amacıyla işletme kredisi talepleri bu kapsamda değerlendirilir. Ortaklarına düşük maliyetli girdi temin etmek üzere kredi talep edecek çay ekicileri kooperatifleri, kredi başvurusunda temin edilecek girdileri satın alacak ortaklarının/üyelerinin isimleri ve alacakları tarımsal girdi miktarı ile bu girdilerin ilgili firmalardan satın alma ve ortaklarına/üyelerine satış fiyatlarını liste halinde yazılı ve elektronik ortamda, ilgisine göre Banka veya TKK'ya bildirir.

(6) Bu maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamında kooperatiflere veya birliklere kredi kullanılmış olması halinde ortaklarına/üreticilerine aynı girdiler için mükerrer kredi kullanılamaz. Ancak, ortaklarının/üreticilerinin farklı bir ürün için aynı girdi teminine yönelik kredi taleplerinde bu fıkra uygulanmaz.

Tarımsal elektrik bedeli

MADDE 33/A- (Ek:RG-15/9/2022-31954)

(1) 1163 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren sulama kooperatifleri ve 6172 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren sulama birlikleri ile gerçek ya da tüzel kişi tarımsal üreticilerin elektrik perakende satış şirketi/elektrik toptan satış şirketi/elektrik dağıtım şirketince düzenlenmiş tarımsal faaliyetler/sulama tarifesine tabi elektrik fatura ödemeleri, üretim konusu ayrımı yapılmaksızın bu kapsamda değerlendirilir.

(2) Geçmiş borçların kredilendirilmesinde bu maddenin yayımlandığı tarih dikkate alınır.

(3) Sulama kooperatifleri ve sulama birlikleri ile gerçek ya da tüzel kişi tarımsal üreticilerin yeni faturalarını ödemek amacıyla bu krediden yararlanabilmesi için birikmiş/normal ödeme günü geçmiş/ödenmemiş/taksitlendirilmemiş tarımsal elektrik borcunun bulunmaması ve taksitlendirilerek ödenen/ödenecek borçları varsa bununla ilgili gecikmiş taksitin bulunmaması gerekir.

(4) Bu madde kapsamında kredi kullanacaklarda TARSİM şartı aranmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Doğal Afetler Nedeniyle Kredilerin Ertelenmesi/Taksitlendirilmesi

Doğal afetler nedeniyle kredilerin ertelenmesi/taksitlendirilmesi

MADDE 34 – (1) Uygulamadan, önceki yıllarda Banka ve TKK tarafından düşük faizli işletme ve yatırım kredisi kullanılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararları ve/veya Karar kapsamında kredi kullanılmış üreticilerden, kredi riski devam eden ve 1/1/2020 – **(Değişik ibare:RG-15/9/2022-31954)** 31/12/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) ülkemiz sınırları içerisinde meydana gelen/gelebilecek deprem, şiddetli rüzgar, doğal afetlerden kaynaklanan yangın, aşırı sıcak zararı, sam yeli, çığ, heyelan, taban suyu yükselmesi, sel, su baskını, fırtına, aşırı yağış, aşırı kar yağışı, kar fırtınası, dolu, kırağı, don, kuraklık, yıldırım düşmesi, güneş yanıklığı ve hortum afetlerine maruz kalan ve bu afetler sebebiyle ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları zarar gören, Bakanlık kayıt sistemlerinde kayıtlı olup, üretim faaliyetlerine devam edenler yararlanabilecektir.

(2) Yalnızca söz konusu riskler nedeniyle oluşan hasarlardan etkilenen üretim konusuna/faaliyetine ilişkin krediler bu kapsamda değerlendirilecektir.

(3) Hasar tespitlerinde TARSİM eksperleri tarafından üretici bazında düzenlenen ve onaylanan kesinleşmiş hasar raporları esas alınır. Yalnızca TARSİM'e konu olamayan durumlarda il/ilçe hasar

tespit komisyonları tarafından üretici bazında hasar tespitine yönelik olarak alınacak kararlar esas alınır. İl/ilçe hasar tespit komisyonu kararlarının üretici bazında düzenlenmemesi halinde işlem yapılmaz.

(4) İl/ilçe hasar tespit komisyonlarının oluşumu;

a) İl hasar tespit komisyonu; vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, tarım ve orman il müdürü, il müdürlüğü koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürü, defterdarlık yetkilisi, TTK temsilcisi ve ziraat odası başkanı veya yetkili temsilcisinden oluşur.

b) İlçe hasar tespit komisyonu; kaymakam veya görevlendireceği vekilinin başkanlığında tarım ve orman ilçe müdürü, ilçe müdürlüğünde görevli teknik personel, mal müdürü, TTK temsilcisi ve ziraat odası başkanı veya yetkili temsilcisinden oluşur.

(5) İl/ilçe hasar tespit komisyonlarının görevleri;

a) TARSİM'e konu olamayan riskler nedeniyle, ekilişlere, tarımsal ürünlere, büyükbaş ve küçükbaş hayvanlara, kümes hayvanlarına, arılı kovanlara, tarımsal tesislere, seralara veya krediye konu varlıklara verdiği hasarları ve oranlarının tespitini,

b) Sigorta mevzuatından kaynaklanan nedenlerle (dönem uyumsuzluğu vb.) sigorta yaptıramadığı sürede meydana gelen hasar ve oranının tespitini,

c) Tarım sigortası yaptırmış olmasına rağmen, poliçe düzenleme tarihi ile sigorta poliçesinde belirtilen teminat başlangıç tarihi arasındaki sürede meydana gelen hasarların ve oranlarının tespitini,

ç) **(Değişik:RG-15/9/2022-31954)** TARSİM'e konu olan, Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası kapsamındaki ürünlerde hasar tespitleri köy bazlı yapıldığından, bu ürünleri hasar gören üreticilerin parsel bazında hasarlarının ve oranlarının tespitini yaparlar. Ancak, Banka ve TTK tarafından yapılacak borç erteleme işlemlerinde; Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası yapılan köylerde, TARSİM verim kaybı oranları geçilmez.

yaparlar.

(6) İl/ilçe hasar tespit komisyonlarının toplanma, karar alma usulleri ve sorumlulukları;

a) Komisyon başkanı, gerektiği hallerde konu ile ilgili diğer kurum ve kuruluş temsilcilerini oy hakları olmaksızın komisyon toplantılarına çağırabilir.

b) Komisyon kararları oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar alınmış sayılır.

c) Komisyonlar, erteleme kapsamındaki üreticilerin Bakanlık kayıt sisteminde kayıtlı olduğunu ve üretim faaliyetlerine devam ettiğini kontrol etmekle yükümlü olup, üretici ve parsel bazında hasar oranları belirtilmiş şekilde aldıkları kararlarını, ilgili Banka veya Tarım Kredi Kooperatifine göndermekle sorumludur. Üreticilerin borçlarının ertelenmesi/taksitlendirilmesi konusunda ise krediyi kullandıran ilgili Banka veya TTK yetkilidir.

ç) Komisyonlar, hasara sebep olan unsurların TARSİM poliçesi kapsamında olup olmadığını kontrol ederek, TARSİM poliçesi kapsamında olan başvuruları usulden ret eder.

d) Komisyonlar, 1/1/2020 tarihinden **(Değişik ibare:RG-15/9/2022-31954)** 31/12/2023 tarihine kadar çalışmalarını aralıksız sürdürür. Hasar tespitleri için il/ilçe müdürlüğü teknik personelinden yararlanabilir.

e) Komisyonlar aldıkları kararlar nedeniyle meydana gelebilecek her türlü aksaklık ve usulsüzlüklerden sorumludur.

f) Komisyonlar afetin meydana geldiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde komisyon kararını tamamlar. Kararı Banka ve TTK'ya yazılı olarak bildirir.

g) Komisyonlar tarafından belirlenen hasar ve oranları, 14/6/2005 tarihli ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamında düzenlenen tüm poliçeler için tazminata esas kaynak teşkil etmez.

(7) Kararda belirtilen başvuru süresiyle ilgili olarak, savaş, deprem, hastane raporuyla tevsik edilmek kaydıyla hastalık, kaza vb. gibi kişinin iradesi dışında gerçekleşen, önceden öngörülmesi ve önlenmesi mümkün olmayan ve üreticinin başvuru yapmasına engel teşkil eden haller mücbir sebep kabul edilir. Başvuru süresinin geçirilmesine sebep olarak belirtilen mücbir sebep/sebepler üretici tarafından ilgili yerlerden alınacak belgelerle tevsik edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Başvuru

MADDE 35 – (1) Karar kapsamındaki yatırım ve işletme kredisi başvuruları, ilgisine göre Bankaya veya TTK'ya yapılır. Başvurular Banka ve TTK'nın kendi usul, esas ve mevzuatları dahilinde değerlendirilir ve uygun bulunanlara kredi kullandırılır.

(2) Tebliğde belirtilen üretim konularından, Bakanlıkça bir kayıt sistemiyle takip ve kontrol edilen konularda faaliyet gösteren/gösterecek üreticilerin, Bakanlığın ilgili kayıt sistemine kayıtlı olması zorunludur.

(3) Mevcut işletmelerin satın alınmasında; tesisin en az kredi geri dönüşü tamamlanıncaya kadar amacı dışında kullanılmayacağına dair noterden ve/veya Banka/TKK mevzuatında belirtilen taahhütname ile başvurulur. İşletmenin krediye başvuru tarihinden önce satın alınması halinde ise işletmenin satın alındığını gösteren belge de başvuru sırasında verilir.

İzin işlemleri

MADDE 36 – (1) Karar kapsamındaki krediler, ilgili mevzuata göre kurulmuş ve çalışma izni almış ve/veya alacak işletmelere kullandırılır.

Sigorta

MADDE 37 – (1) Karar kapsamında kredi kullanmak suretiyle yapılan yatırımlardan sigortaya konu olabilecek varlıklar (ahır, kümes, hayvan ve benzeri), krediye konu tarımsal ürünler ve doğrudan kredi konusu olmamakla birlikte, bu faaliyetin yapılabilmesi için gerekli girdilerin alınması amacıyla kredi kullanılan tarımsal varlıkların (örneğin, yalnızca yem giderlerinin finansmanı amacıyla kredi kullanılan hayvancılık faaliyetlerinde krediye konu olmasa da yem alımına konu hayvanlar ve benzeri) kredi tutarı üzerinden sigorta ettirilmesi zorunludur.

(2) Kredi konusu varlığın 5363 sayılı Kanun kapsamında olması halinde Devlet Destekli Tarım Sigortası aranır.

(3) Sigorta mevzuatından kaynaklanan nedenlerle (dönem uyumsuzluğu ve benzeri) kredi kullandırımı sırasında sigorta yaptırılması mümkün olmayan tarımsal ürünlerin sigortası, kredi kullandırım tarihinden itibaren azami altı ay içerisinde tamamlanır.

(4) Hayvansal üretim faaliyetleri ile ilgili sigortalar, Banka ve TTK'nın kendi esas ve usulleri çerçevesinde geniş ya da dar kapsamlı olarak yapılabilir.

Kredilerden yararlanamayacak olanlar

MADDE 38 – (1) Bakanlık ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının faiz desteği niteliğindeki desteklerinden faydalanan işletmelere bu Karar kapsamında aynı konuda kredi kullandırılmaz. Kredi kullanacak işletmelerden; Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca sağlanan faiz desteği niteliğindeki desteklerden yararlanmadıklarına, bu desteklerden yararlandıklarının tespiti halinde bu Karar kapsamındaki faiz desteğinin iptal edileceğini kabul ettiklerine dair taahhütname alınır.

(2) Bu Tebliğde yer alan kredi konularından, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve lisanslı depoculuk yatırımlarına yönelik krediler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları yararlanamazlar.

(3) Bu Tebliğ ile belirlenen teknik kriterlerin sağlanmış olması, Banka ve Tarım Kredi Kooperatiflerince kredi açılacağı anlamını taşımaz.

Raporlama

MADDE 39 – (1) Banka ve TTK tarafından Karar kapsamında kullandırılan kredilere ait bilgiler, il ve konu bazında aylık olarak Bakanlığa ve Hazine ve Maliye Bakanlığına elektronik posta yoluyla gönderilir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 40 – (1) 8/3/2017 tarihli ve 30001 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2017/15) ve 16/3/2018 tarihli ve 30362 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2018/16) yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 8/1/2018 tarihli ve 2018/11188 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair

Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar kapsamında yatırım kredisi tahsis edilmiş ancak kredilerinin tamamını veya bir kısmını kullanamamış üreticiler, kullanamadıkları kısım için, 2020 yılı sonuna kadar, söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ve Kararın uygulama esaslarına ilişkin T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2018/16) hükümlerinden yararlanmaya devam eder.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 2- (Ek:RG-15/9/2022-31954)

(1) 20 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan hüküm, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla onaylanmış yatırım kredileri için uygulanmaz.

Yürürlük

MADDE 41 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

(1) Bu değişiklik 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[Ekleri için tıklayınız.](#)

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	25/3/2020	31079
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	26/3/2021	31435
2.	15/9/2022	31954
3.	25/11/2022	32024